

แนวทางพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการตามแนวคิด
การเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม
Approaches for Development of Support Services Management for Students
With Disability Based on Concept of Preparation for Transition to Inclusive
Schools

มนัชญา แก้วอินทรชัย¹ และ สุกัญญา แชมช้อย²

Manatchaya Kaewintharachai¹ and Sukanya Chaemchoy²

^{1,2}คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{1,2}Faculty of Education, Chulalongkorn University, Thailand

E-mail: ¹manatchaya.phai@gmail.com, ²sukanya.nu@gmail.com

Received August 7, 2021; Revised August 26, 2021; Accepted October 18, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม และ 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม รูปแบบการวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 77 ศูนย์สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นผู้บริหาร จำนวน 54 คน และข้าราชการครู จำนวน 278 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันอยู่ระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก-มากที่สุด 2) ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการตามแนวความคิดการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม คือ (1) การคัดกรองโดยการสังเกต การทดสอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง (2) การประเมินความสามารถพื้นฐานทางกายภาพ ใช้ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษา IEP (3) การจัดทำแผนให้สอดคล้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ (4) เรียนรู้ตามแผน IEP ตามที่ได้จัดทำ IEP ตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล (5) การเรียนรู้ต่าง ๆ โดยคำนึงอายุจริงของผู้เรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ (6) ครูควรมีการนิเทศติดตามประเมินผลจากนักวิชาการหัวหน้าฝ่ายบริหารหรืออื่น ๆ เพื่อส่งต่อเด็กไปโรงเรียน

คำสำคัญ: เด็กพิการ; การเตรียมความพร้อม; การบริหาร

Abstract

This research aimed to 1) study the current conditions and desired conditions of administration of disabled children's assistance service in accordance with the concept of preparation for transition to the mainstream school system, and 2) present guidelines on developing administration of disabled children's assistance service in accordance with the concept of preparation for transition to the mainstream school system. Mixed methods were used in the research. The samples were 77 special education centers under the Special Education Bureau, consisting of 54 directors, and 278 government teachers. The instrument was a questionnaire. The results of the research found that 1) The present condition was at a high level and the desirable condition was at the high-highest level. 2) The suggested guidelines were (1) screening by observation and tests to obtain actual data (2) physical ability evaluation by observation to find strengths and weaknesses of children for later IEP planning (3) The plans were prepared in accordance with the development of learning. (4) It was learned as an IEP plan by creating an IEP as an individual need. (5) There were various learnings taking into account the actual age of the learners in different situations. (6) The teachers should be supervised, monitored, and evaluated by academics, heads of administration, or others to refer children to schools.

Keywords: Children With Disabilities; Preparation; Administration

บทนำ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กล่าวถึงความเสมอภาคของผู้ที่เกิดมาบนพื้นแผ่นดินไทยในมาตราที่ 30 ไว้ว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้” ประกอบกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาไว้ว่าเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนไม่ว่าจะเป็นการจัดศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ต้องได้รับการจัดการศึกษาตามรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบหรือตามอัธยาศัยก็ตาม ซึ่งจากพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา พ.ศ. 2542 นี้ก็ได้ครอบคลุมไปถึงสิทธิของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตามมาตรา 10 หมวด 2 ว่าด้วยเรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา นอกจากนี้

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 8 ยังได้กำหนดว่า ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ โดยมีการจัดแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้เป็นผู้รับผิดชอบหลัก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551)

ในการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษที่ผ่านมานั้นยังพบข้อบกพร่องในด้านการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการในการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าศึกษาในโรงเรียนที่มีระดับสูงขึ้น เด็กพิการที่มารับบริการจึงยังไม่ประสบความสำเร็จในการเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีแนวทางการพัฒนาการบริหารงาน เพื่อการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วมในการที่จะให้เด็กพิการเหล่านั้นออกไปจากระบบ จึงมีการเตรียมความพร้อมของศูนย์การศึกษาพิเศษสามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระบบการศึกษาที่สูงขึ้นได้จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กพิการในเรื่องของการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียน เพราะในการเปลี่ยนผ่านกับเด็กพิการมักมีความยากลำบากในการดำเนินชีวิต และต้องการบริการที่หลากหลาย เพื่อช่วยเหลือให้ผู้เรียนบรรลุถึงศักยภาพ การเปลี่ยนผ่านจึงเป็นการบริการหนึ่งที่รองรับการเชื่อมโยงจากการศึกษาไปสู่การดำเนินชีวิต เด็กพิการทุกประเภท เป็นการเตรียมความพร้อมจากการศึกษาหนึ่งไปสู่อีกระดับการศึกษาหนึ่ง จึงเป็นการเตรียมบุคคลที่เกี่ยวข้องและตัวของผู้เรียนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในช่วงวัยนั้น (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2550)

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบริการช่วยเหลือเด็กพิการตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อศูนย์การศึกษาพิเศษที่จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนการดำเนินงานบริหารจัดการในการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ในการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม เพื่อช่วยเหลือให้ผู้เรียนบรรลุถึงศักยภาพ การเปลี่ยนผ่านและรองรับการเชื่อมโยงจากการศึกษาไปสู่การดำเนินชีวิตเด็กพิการทุกประเภท

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาภายใต้แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดการบริหาร Koontz และ Weihrich (2010) กล่าวว่า การบริหารคือ กระบวนการ ออกแบบและการดำรงรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมของผู้ร่วมงาน กลุ่มบุคคลที่จะร่วมมือกัน ทำให้บรรลุ วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานคุณภาพด้วยวัฏจักรเดมมิง (Deming Cycle) หรือ วงจร PDCA (วางแผน – ปฏิบัติ – ตรวจสอบ – ดำเนินการต่อ/ปรับปรุง) ที่เอดวาร์ด เดมมิง (Edward Deming) เป็นผู้ที่นำมาเผยแพร่จนรู้จักกันแพร่หลายว่า วัฏจักรเดมมิง (Deming Cycle)

2. แนวคิดทฤษฎีการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2555) ได้ให้ความหมายว่าปัจจุบันในการช่วยเหลือเด็กพิการมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและ เอกชนเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือเด็กพิการในวัยแรกเกิดจนถึงอายุประมาณ 5 ปี โดยการ จัดโปรแกรมที่มีความเหมาะสมสำหรับเด็ก ทำให้เกิดการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention) ขึ้นโดยการจัดโปรแกรมเพื่อให้ผู้ปกครองนำไปฝึกลูกที่บ้าน ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์ชั้น เริ่มต้นที่จะช่วยให้เด็กและครอบครัวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการให้บริการการช่วยเหลือที่ต่อเนื่องให้กับเด็ก ที่มีความเสี่ยงสูงและมีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าปกติ

3. แนวคิดการเตรียมความพร้อมเพื่อการเปลี่ยนผ่าน ความพร้อมเพื่อการเปลี่ยนผ่านเป็น การเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม ภาษาและการสื่อสาร หรือ ทักษะจำเป็นพิเศษอื่น ๆ ให้นักเรียนเตรียมพร้อมที่เปลี่ยนผ่านไปยังสภาพแวดล้อมใหม่ โดยไม่มี ความเครียดหรือความกังวล ซึ่งความพร้อมเพื่อการเปลี่ยนผ่านจะต้องขึ้นอยู่กับนักเรียนด้วย การเรียนรู้ของนักเรียนนั้นจะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วโดยขึ้นอยู่กับความพร้อม ซึ่งในนักเรียนแต่ละคนจะ มีความพร้อมที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับสภาพของความเจริญเติบโต ความสนใจ และความรู้ พื้นฐานเดิม (ละออง ชูติกร, 2530) ความพร้อมประกอบไปด้วยพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนแต่ละ คนที่เจริญไปอย่าง ปกติและสอดคล้องกันในทุก ๆ ด้าน เมื่อถึงระยะเวลาที่เหมาะสมนักเรียนแต่ละ คนก็จะมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ และกระทำในสิ่งต่าง ๆ ตามวัย และความสามารถนักเรียนก่อนวัย เรียนหรือนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมักจะพบปัญหา คือ ความพร้อมในด้านพัฒนาการ รวมถึง ความพร้อมทางด้านการเรียน เพราะนักเรียนเหล่านี้มีความแตกต่างกันมากในด้านความสามารถ พื้นฐาน ประสบการณ์ นักเรียนแต่ละคนจะมีการเรียนได้ดีก็ต่อเมื่อมีความพร้อมทั้งในด้านร่างกาย สมอง อารมณ์และสังคม (ศรียา ประภัสสร, 2520)

4. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม การจัดการเรียนร่วมเป็นการ จัดการศึกษาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าเรียนกับนักเรียนปกติมี ญรัพร ศุภสมุทร์ และคณะ (2557) ได้ให้ความหมาย การเรียนร่วม คือการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษด้าน ต่าง ๆ ได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนปกติ โดยมีทั้งการเรียนร่วมเต็มเวลาและเรียนร่วมบาง

เวลา โดยได้รับความช่วยเหลือตามความจำเป็นพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ตามความสามารถของตนเองและสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2550ข) ได้ให้ความหมาย การเรียนร่วม เป็นการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือนักเรียนพิการเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป โดยอาจจัดได้หลายรูปแบบและมีลักษณะการจัดที่แตกต่างกัน ให้สามารถรองรับการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน ทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษหรือนักเรียนเรียนร่วม

5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ จากพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พุทธศักราช 2534 ในมาตรา 4 กล่าวถึงความหมายของการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่า การเสริมสร้างสมรรถภาพ หรือเสริมสร้างความสามารถ ของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น ใช้วิธีการทางการแพทย์ ทางการศึกษา ทางสังคมและการฝึกอาชีพ เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมทัดเทียมคนปกติ พึ่งพาตนเองได้ไม่เป็นภาระของสังคม วิธีการเสริมสร้างความสามารถของคนพิการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ วิธีทางการศึกษา ทางสังคม เป็นส่วนที่กระทรวงศึกษาธิการต้องรับผิดชอบดำเนินการโดยจัดการบริการทางการศึกษาเพื่อคนพิการ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ และเห็นชอบกับยุทธศาสตร์การดำเนินการโดยให้มีศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ทำหน้าที่จัดการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคนพิการ สนับสนุนการเรียนการสอน บริการสื่อสิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใดที่เกี่ยวข้อง อันเป็นการลดข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้น และเป็นการเพิ่มโอกาสให้คนพิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพตามความต้องการจำเป็นและพัฒนาในด้านต่าง ๆ เป็นไปตามศักยภาพของแต่ละบุคคลเพื่อการดำรงตนเป็นสุขในสังคม โดยกรมสามัญศึกษาเสนอกระทรวงศึกษาธิการประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา

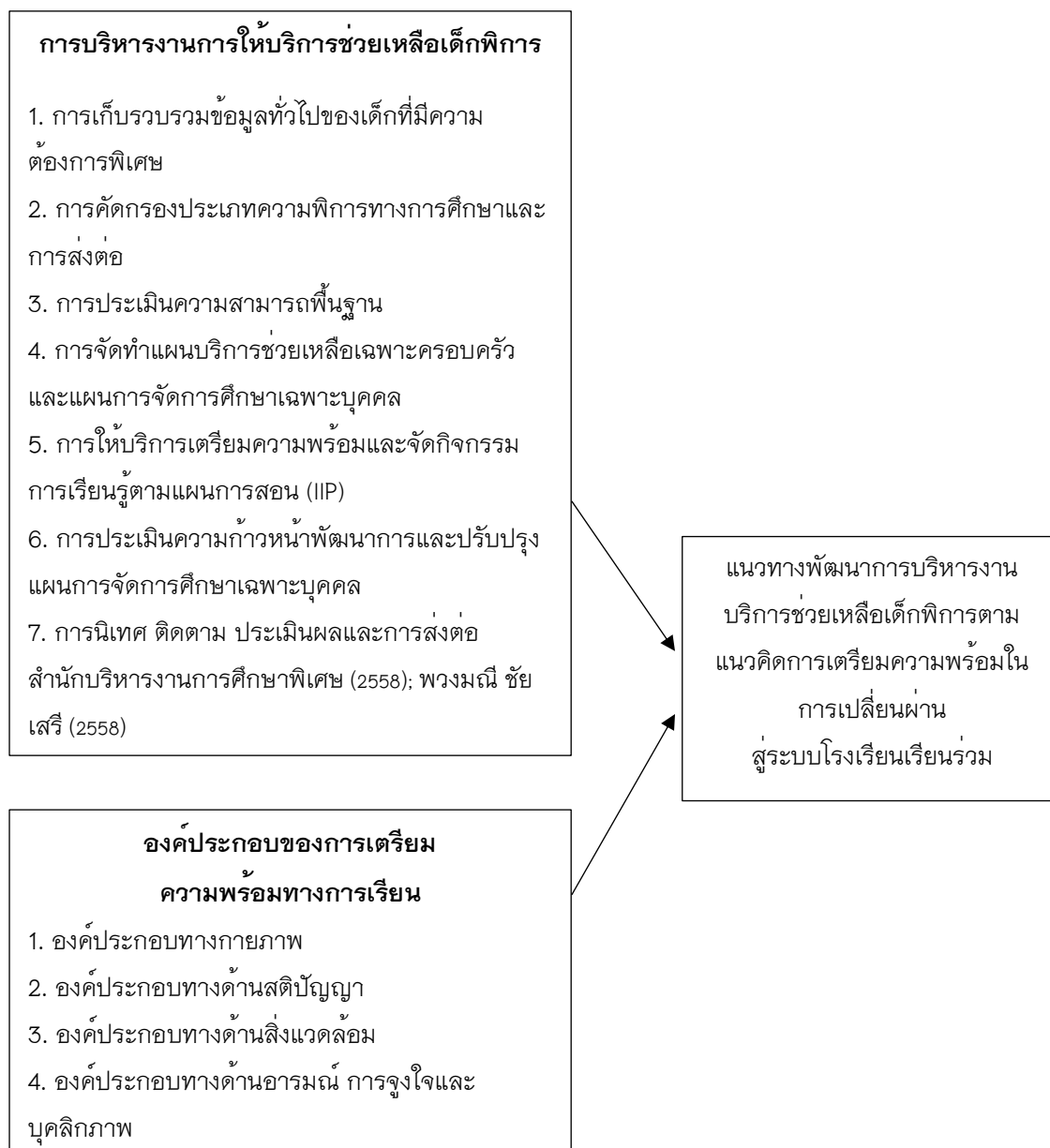
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มลิวลย์ ธรรมแสง (2547) ได้พัฒนาชุดปรับพื้นฐานช่วงเปลี่ยนผ่านระดับหรือสถานศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งดัดแปลงมาจาก Resource package school transition program for hearing impaired children ของประเทศออสเตรเลีย ชุดปรับพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นนี้ประกอบด้วย 1. การปรับพื้นฐานทางด้านภาษา ได้แก่ การพูดและการฟัง การเขียน การอ่าน และการตระหนักรู้เรื่องระบบสัทวิทยา โดยการใช้สื่อผ่านหนังสือประสบการณ์ทางภาษาและกิจกรรมต่าง ๆ 2. การปรับพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ ได้แก่ เรื่องจำนวน เนื้อที่ ความเป็นไปได้ของข้อมูล และการวัด 3. การปรับพื้นฐานทางด้านทักษะทางอารมณ์และสังคม ได้แก่ ทักษะการช่วยเหลือตนเอง และทักษะการดำรงชีวิตอิสระ ทักษะทางด้านสังคม และทักษะทางด้านอารมณ์ 4. การเตรียมความพร้อมเพื่อไปโรงเรียน ได้แก่ การส่งเสริมเจตคติทางบวกและการพูดคุยกัน การเยี่ยมโรงเรียน การจัดทำหนังสือเรื่อง “เยี่ยมโรงเรียนใหม่” โครงการปฐมนิเทศ การเตรียมสิ่งที่ต้องนำไปใช้ในโรงเรียนใหม่ และกระบวนการมอบตัวและการประชุม พรพรรณ สมบูรณ์ (2552) ได้ศึกษารูปแบบบริหารการเปลี่ยนผ่านจากโรงเรียนเรียนร่วมสู่การทำงานของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ระดับมัธยมศึกษา พบว่า องค์ประกอบของการบริหารการเปลี่ยนผ่านจากโรงเรียนเรียนร่วมสู่การทำงานของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับมัธยมศึกษา ประกอบด้วย กระบวนการเปลี่ยนผ่านหลักสูตรและการประสานความร่วมมือ การพัฒนานักเรียน การวางแผนการเปลี่ยนผ่าน การจัดชั้นเรียน การพัฒนาครู การมีส่วนร่วมของครอบครัว และการพัฒนานโยบายการเปลี่ยนผ่านรูปแบบของการบริหารการเปลี่ยนผ่านจากโรงเรียนเรียนร่วมสู่การทำงานของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับมัธยมศึกษา Rosenkoetter & Sharon (1997) ศึกษาเรื่อง การสร้างแบบการให้บริการในระยะเชื่อมต่อเพื่อเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความต้องการพิเศษและครอบครัว ให้เกิดการปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมใหม่ พบว่า การประเมินความต้องการและความคิดเห็นของหน่วยงานหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การติดต่อสื่อสารระหว่างครอบครัวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับผู้ให้บริการเสริม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครอบครัวเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การกำหนดโครงสร้างและระยะเวลาของการให้บริการในระยะเชื่อมต่อ แผนการให้บริการเฉพาะครอบครัว (IFSP) ที่เคยได้รับการเตรียมความพร้อมเด็กสู่การเปลี่ยนแปลงของระบบการให้บริการใหม่และบุคลากรใหม่ การเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการเรียนการสอนให้ใกล้เคียงหรือเป็นแบบเรียนรวมให้มากที่สุด และการประเมินผลการดำเนินงาน Almalky and Alqahtani (2021) ได้ศึกษาเรื่อง Special education teachers' reflections on school transition practices that support partnerships with businesses to prepare students with disabilities for employment in Saudi Arabia ที่พบว่า สำหรับเด็กพิเศษ ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนเรียนเพื่อเป็นการให้เด็กนักเรียนได้ปรับสภาพร่างกายมีสภาพที่พึงประสงค์มีการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ โดยใช้องค์ประกอบการเตรียมความพร้อมทางการเรียนในการดำเนินการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาและการส่งต่อ

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานมาใช้ในการเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยใช้ วงจร PDCA มาใช้ในวางแผน นำไปปฏิบัติตามแผน ตรวจสอบประเมินผล และดำเนินการต่อ/ปรับปรุงแก้ไข แนวคิดทฤษฎีการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนำมาใช้เป็นยุทธศาสตร์ขั้นเริ่มต้นที่จะช่วยให้เด็กและครอบครัวซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการให้บริการช่วยเหลือที่ต่อเนื่องให้กับเด็กที่มีความเสี่ยงสูงและมีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าปกติใช้ในศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ แนวคิดการเตรียมความพร้อมเพื่อการเปลี่ยนผ่าน ใช้ในการวิจัยด้านความพร้อมเพื่อการเปลี่ยนผ่านเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กนักเรียนทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม ภาษาและการสื่อสาร หรือทักษะจำเป็นอย่างอื่น ๆ ให้นักเรียนเตรียมพร้อมที่เปลี่ยนผ่านไปยังสภาพแวดล้อมใหม่ โดยการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วโดยขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละคนจะมีความพร้อมที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับสภาพและความรู้พื้นฐานเดิม แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม นำมาใช้สำหรับแผนการสอนโดยการจัดการเรียนรวมเป็นการจัดการศึกษาให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติได้ และและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษของกรมสามัญศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎีการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มนำมาใช้เป็นยุทธศาสตร์ขั้นเริ่มต้นของสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ (2558) รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ อายุระหว่าง 0-5 ปี ของพวงมณี ชัยเสรี (2558) และแนวคิดการเตรียมความพร้อมเพื่อการเปลี่ยนผ่านของ Downing and Thackrey (1971) โดยมีรายละเอียดดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยวิธีการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม

ขั้นตอนที่ 2 เสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยผสมวิธี พื้นที่วิจัยคือ ศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดต่าง ๆ ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 77 ศูนย์ ประชากรคือ ฝ่ายบริหารงานวิชาการ จำนวน 77 คน และข้าราชการครู จำนวน 1,092 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 332 คน จากศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 77 ศูนย์ สังกัดสำนักบริหาร งานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 54 คน และข้าราชการครู จำนวน 278 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970) ในการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % (Confidence Interval) และใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงโดยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ติดต่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ และข้าราชการครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผ่านทางศูนย์การศึกษาพิเศษต้นสังกัด เพื่อส่งเอกสารแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และขอความอนุเคราะห์ขอส่งเอกสารกลับให้ผู้วิจัย และได้รูปแบบสอบถามชุดที่สมบูรณ์มาคัดเลือกจนครบจำนวน 332 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 1 ชนิด คือ แบบสอบถาม สร้างตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2555), สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2550ค) และละออชุดิกร (2530) ลักษณะแบบสอบถามมี 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม เป็นคำถามลักษณะแบบให้เขียนตอบแสดงความคิดเห็น โดยใช้คำถามปลายเปิด (Open ended question)

โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.94 (> 0.70) และ ค่า IOC = 1.00 (>0.50) ทำการรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัย ระหว่างเดือน เมษายน – พฤษภาคม 2564 และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

โดยกำหนดค่าดัชนี PNIModified เท่ากับหรือมากกว่า 0.30 ถือว่ามีความต้องการจำเป็นต้องพัฒนาและนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผลศึกษาการศึกษาสถานภาพส่วนบุคคล เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนร่วม ผลการศึกษาสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 74.87 อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 24.61 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 73.83 ตำแหน่งข้าราชการครู ร้อยละ 72.02 ระยะเวลาการปฏิบัติงานน้อยกว่า 4 ปี ร้อยละ 33.33

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก-มากที่สุด มีรายละเอียดดังสรุปดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

สภาพปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก	สภาพที่พึงประสงค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
1.การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนรายบุคคล(IIP) *	1.การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนรายบุคคล(IIP) **
2.การประเมินความสามารถพื้นฐาน *	2.การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ**
3.การประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการ และปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล*	3.การประเมินความสามารถพื้นฐาน**
4.การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ*	4.การให้บริการเตรียมความพร้อมและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอน (IIP) **
5.การให้บริการเตรียมความพร้อมและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอน (IIP) *	5.การประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการ และปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล**
6.การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา*	6.การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา**
7.เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ*	7.เก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ**

หมายเหตุ : *ระดับมาก **ระดับมากที่สุด

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนร่วม

3.1 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม 4 ด้าน คือ 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยการซักประวัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน และการใช้สังคมมิติ 2) การประเมินที่หลากหลาย และใช้เครื่องมือสื่อ หรือนวัตกรรมที่หลากหลายที่สามารถนำมาประเมินผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) ครูได้จัดบรรยากาศในห้องเรียนเพื่อให้เด็กนักเรียนได้มีบรรยากาศสิ่งแวดล้อม ด้านการเรียนให้มีความเหมาะสมพร้อมที่จะเข้ารับการพัฒนาฟื้นฟูอยู่เสมอ 4) สังเกตและประเมินพฤติกรรมเด็กว่ามีความเสี่ยงเรื่องอารมณ์ หรือมีพฤติกรรมใดที่เป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

3.2 แนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม ด้าน คือ 1) การคัดกรองโดยการสังเกต การทดสอบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง 2) การวัด IQ ระดับสติปัญญาของเด็ก และรวบรวมข้อมูล เพื่อจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การรับสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา 3) บันทึกหลังทำกิจกรรมจากการสังเกตว่าผู้เรียนทำ งานร่วมกับผู้อื่น และปฏิบัติตามคำสั่ง 4) จัดการเรียนการสอนที่มีแรงจูงใจสำหรับเด็กพิการโดยการให้แรงเสริมสำหรับนักเรียนที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมครบกระบวนการและสร้างอารมณ์ดีอยู่เสมอในการปฏิบัติกิจกรรมภายในห้องเรียน

3.3 แนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม 4 ด้าน คือ 1) การประเมินความสามารถพื้นฐานทางกายภาพเป็นการสังเกตทางด้านร่างกายของเด็กหาจุดเด่น จุดด้อยเพื่อนำมาใช้ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษา IEP ต่อไป 2) นักเรียนต้องมีความรู้พื้นฐาน ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการเรียนรู้ 3) ต้องจัดสิ่งแวดล้อมและสถานที่ให้มีความเหมาะสมในการประเมินความสามารถพื้นฐานแต่ละคน 4) มีการประเมินความสามารถพื้นฐานในทักษะการรับรู้ แรงจูงใจ อารมณ์ บุคลิกภาพ และการแสดงออกทางภาษา

3.4 แนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม 4 ด้าน คือ 1) การจัดทำแผนให้สอดคล้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ 2) จัดทำแผน IFSP, IEP ตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล 3) ออกพื้นที่ลงสำรวจบ้านผู้เรียนเพื่อปรับเปลี่ยนหรือประยุกต์สิ่งรอบ ๆ ตัวให้สามารถนำมาพัฒนาร่วมกับแผน 4) จัดทำแผน IFSP แล IEP ให้มีกิจกรรมพัฒนาด้านอารมณ์ การจูงใจและบุคลิกภาพ

3.5 แนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม 4 ด้าน คือ 1) จัดการเรียนรู้อตามแผน IEP ตามความที่ได้จัดทำ IEP ตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล โดยคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละบุคคลและประเภทความพิการ 2) การจัดทำแผน IEP ตามระดับความสามารถและความต้องการจำเป็นพิเศษของ

ผู้เรียน 3) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลรายเดือนตามหน่วยการเรียนรู้ 4) จัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลรายเดือนตามหน่วยการเรียนรู้

3.6 แนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม 4 ด้าน คือ 1) จัดกิจกรรมบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยคำนึงอายุจริงของผู้เรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ หรือในกิจวัตรประจำวัน 2) ประเมินศักยภาพของแต่ละบุคคลตามที่ได้ระบุไว้ใน IEP และบันทึกหลังสอนใน IIP 3) ศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรดูแล ควบคุมและให้คำแนะนำ 4) สร้างแรงจูงใจในการในการที่จะปรับปรุง แผนการจัดการศึกษาให้ตรงกับศักยภาพของเขาเป็นรายบุคคล

3.7 แนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม 4 ด้าน คือ 1) การให้บริการเด็กพิการควรจะมีการนิเทศติดตามประเมินผล จากนักวิชาการหัวหน้าฝ่ายบริหารหรืออื่น ๆ เพื่อส่งต่อเด็กไปโรงเรียน 2) มีการนิเทศติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อที่เหมาะสม แผน IEP และศักยภาพทางสติปัญญา 3) มีการนิเทศติดตามประเมินผลทางด้านสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนของเด็กเพื่อให้ผลการเรียนดีขึ้น 4) เที่ยบเกณฑ์คะแนนความสามารถดูแลพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน หรือเกณฑ์ที่สามารถส่งต่อผู้เรียนสู่โรงเรียนร่วมอื่น ๆ ต่อไป

สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการตามการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม แสดงดังรูปภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบที่ 2 สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ
ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการตามแนวคิด
การเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล
เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม พบว่ามีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนรายบุคคล (IIP) ตามองค์ประกอบการเตรียมความพร้อมทางการเรียน เป็นการพัฒนาการบริหารงานและการเตรียมความพร้อมในการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ สมบูรณ์ (2552) พบว่า ควรมีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนรายบุคคล (IIP) มีการประเมินความสามารถพื้นฐาน ตามองค์ประกอบการเตรียมความพร้อมทางการเรียนมีการให้บริการเตรียมความพร้อมและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอน (IIP) โดยยึดองค์ประกอบของการเตรียมความพร้อมทางการเรียนในการพัฒนาและให้บริการเด็กพิการ และควรจะมีการคัดกรองประเภทของความพิการของนักเรียนด้วย มีการประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการ และปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยยึดองค์ประกอบการเตรียมความพร้อมทางการเรียน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามองค์ประกอบการเตรียมความพร้อมทางการเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Mamas, Bjorklund, Daly, and Moukarzel (2020) พบว่า ควรมีการเก็บบันทึกข้อมูลของนักเรียนทุกคน นำไปจัดกิจกรรมทางการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละกลุ่ม มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และแผนการสอนรายบุคคล (IIP) ตามองค์ประกอบการเตรียมความพร้อมทางการเรียน สอดคล้องกับ Spencer, Riley, and Young (2021) ที่พบว่าควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ โดยใช้องค์ประกอบของการเตรียมความพร้อมทางการเรียนในการพิจารณาประเมินความสามารถพื้นฐาน ตามองค์ประกอบการเตรียมความพร้อมทางการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Olivier-Pijpers, Cramm, and Nieboer (2020) พบว่า ควรมีการประเมินทักษะความสามารถของผู้เรียนที่แตกต่างกัน และมีการประเมินความก้าวหน้าพัฒนาการ และปรับปรุงแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยยึดองค์ประกอบการเตรียมความพร้อมทางการเรียน และมีการให้บริการเตรียมความพร้อมและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอน (IIP) โดยยึดองค์ประกอบของการเตรียมความพร้อมทางการเรียนในการพัฒนาและให้บริการเด็กพิการ เป็นไปตามทิศทางของ Perri, McColl, Khan, & Jetha, 2021 ในงานวิจัยพบว่า ผู้สอนควรเตรียมความพร้อมและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอน มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ

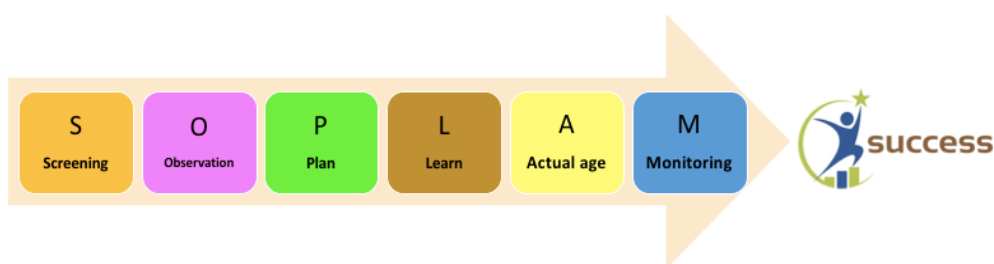
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนร่วม คือข้อเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารงานการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการตามแนวความคิดการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม คือ (1) การคัดกรองโดยการสังเกต การทดสอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง (2) การประเมินความสามารถพื้นฐานทางกายภาพ ใช้ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษา IIP (3) การจัดทำแผนให้สอดคล้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ (4) เรียนรู้ตามแผน IEP ตามที่ได้จัดทำ IEP ตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล (5) การเรียนรู้ต่าง ๆ โดยคำนึงอายุจริงของผู้เรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ (6) ครูควรมีการนิเทศติดตาม

ประเมินผลจากนักวิชาการหัวหน้าฝ่ายบริหารหรืออื่น ๆ เพื่อส่งต่อเด็กไปโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Almalky and Alqahtani (2021) พบว่า สำหรับเด็กพิเศษ ควรมีการเตรียมความพร้อมก่อนเรียน เพื่อเป็นการให้เด็กนักเรียนได้ปรับสภาพร่างกาย มีสภาพที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยมีการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา และการส่งต่อ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการทำวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม ด้วยหลักการ S-O-P-L-A-M Model ดังนี้

S-O-P-L-A-M Model

ภาพประกอบที่ 3 การให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ

ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนร่วม

Screening การคัดกรองโดยการสังเกต หรือการทดสอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง

Observation การประเมินความสามารถพื้นฐานทางกายภาพด้านต่าง ๆ เป็นการสังเกตทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรมหาจุดเด่น จุดด้อย เพื่อนำมาใช้ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาต่อไป

Plan การจัดทำแผนให้สอดคล้องกับการพัฒนาการเรียนรู้

Learn เรียนรู้ตามแผน IEP ตามความที่ได้จัดทำ IEP ตามความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล โดยคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละบุคคลและประเภทความพิการ

Actual age การเรียนรู้ต่าง ๆ โดยคำนึงอายุจริงของผู้เรียนในสถานการณ์ต่าง ๆ

Monitoring การให้บริการเด็กพิการครูควรมีการติดตามประเมินผลจากนักวิชาการ หัวหน้าฝ่ายบริหารหรืออื่น ๆ เพื่อส่งต่อเด็กไปโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษาายังคงมีไม่ได้ผลมากนัก และการเก็บรวบรวมข้อมูลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษยังไม่ครบถ้วน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ปรับปรุงการคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วนเพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงแผนการดำเนินงานบริหารจัดการในการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ในการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ครูมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมบูรณาการหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยคำนึงถึงอายุจริง ต้องประเมินศักยภาพแต่ละบุคคลตามที่ระบุใน IIP และต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตร คู่มือควบคุม แนะนำ ดังนั้น หน่วยงานควรมีการวิจัยกลยุทธ์การพัฒนาครูตามกลุ่มสาระให้เป็นครูที่มีความสามารถในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ (องค์ความรู้ใหม่) ซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ ตามแนวคิดการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบโรงเรียนเรียนรวม สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการให้บริการช่วยเหลือเด็กพิการ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูให้มีความรู้ในการประเมินและมีความสามารถในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมได้ ต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้แผน IIP และ IEP

เอกสารอ้างอิง

- ณัชพร ศุภสมุทร์ และคณะ. (2557). คู่มือแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงสร้างชีวิตสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ เรียนรวมในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต.
- พรพรรณ สมบูรณ์. (2552). รูปแบบการบริหารการเปลี่ยนผ่านจากโรงเรียนเรียนรวมสู่การทำงานของนักเรียนพิการระดับมัธยมศึกษา (ดุสิตนิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พวงมณี ชัยเสรี. (2558). รูปแบบการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กพิการ อายุระหว่าง 0-5 ปี. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- มลิวัดย์ ธรรมแสง. (2547). ชุดปรับพื้นฐานช่วงเปลี่ยนผ่านระดับหรือสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: มูลนิธิอนุเคราะห์คนหูหนวก ในพระบรมราชินูปถัมภ์.

- ละออง ชูติกร. (2530). *การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กพิเศษ*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- ศรียา-ประภัสสร นิยมธรรม. (2520). *การสอนเพื่อบรรเทาการ*. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *นโยบายการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ศรุสภาลาดพร้าว
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาต้นแบบการเรียนรู้รวม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555ข). *แนวโน้มการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในต่างประเทศ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศรุสภาลาดพร้าว
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *คู่มือหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษระยะแรกเริ่มศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: ศรุสภาลาดพร้าว
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550ค). *รายงานการวิจัยการประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษของโรงเรียนการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ศรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กพิการ*. ในคราวประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมครูผู้ช่วย.
- Almalky, H. A., & Alqahtani, S. S. (2021). Special education teachers' reflections on school transition practices that support partnerships with businesses to prepare students with disabilities for employment in Saudi Arabia. *Children and Youth Services Review*, 120, 105813. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105813>
- Downing, J and Thackrey, D. (1971). *Reading Readiness*. New York: London, University of London Press.
- Hall, J. P., Ipsen, C., Kurth, N. K., McCormick, S., & Chambless, C. (2020). How family crises may limit engagement of youth with disabilities in services to support successful transitions to postsecondary education and employment. *Children and Youth Services Review*, 118, 105339. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105339>

- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determination sample size for research activities. *Education and Psychology Measurement*, 30(3), pp. 607–610.
- Koontz, H. and Wehrich, H. (2010) *Essentials of Management: An International*. New Delhi: McGraw Hill.
- Mamas, C., Bjorklund, P., Daly, A. J., & Moukarzel, S. (2020). Friendship and support networks among students with disabilities in middle school. *International Journal of Educational Research*, 103, 101608. <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2020.101608>
- Olivier-Pijpers, V. C., Cramm, J. M., & Nieboer, A. P. (2020). Cross-sectional investigation of relationships between the organisational environment and challenging behaviours in support services for residents with intellectual disabilities. *Heliyon*, 6(8), e04751. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e04751>
- Perri, M., McColl, M. A., Khan, A., & Jetha, A. (2021). Scanning and synthesizing Canadian policies that address the school-to-work transition of youth and young adults with disabilities. *Disability and Health Journal*, 14(4), 101122. <https://doi.org/10.1016/j.dhjo.2021.101122>
- Rosenkoetter & Sharon. (1997). *Bridging Early Services Transition Project (Outreach)* (Full Report). Washington, D.C.: Distributed by ERIC Clearinghouse.
- Ross, T., Bilas, P., Buliung, R., & El-Geneidy, A. (2020). A scoping review of accessible student transport services for children with disabilities. *Transport Policy*, 95, 57–67.
- Spencer, S. A., Riley, A. C., & Young, S. R. (2021). Experiential education accommodations for students with disabilities in United States pharmacy schools: An exploratory study. *Currents in Pharmacy Teaching and Learning*, 13(6), 594–598.